

Sopiiko benchmarking maanmittaukseen?

Viime aikoina huomio on useissa yhteyksissä kiinnittynyt ns. *benchmarking*-toimintaan, termiin, joka usein käännetään vertailututkimukseksi tai esikuva-analyysiksi. Mitä sitten kansainvälisistä vertailututkimuksista on opittavaa? Benchmarking- ja best practice (esikuvallinen ratkaisumalli) -toimintamallia on käytetty esimerkiksi kansainvälisessä maanmittausinsinöörien liitossa FIG:ssä katasterijärjestelmien vertailuun. Tavoitteena on esimerkiksi alan raportointijärjestelmän systematisointi. Tämä ns. *standardisointu maaraportointi* auttaa ymmärtämään katasterijärjestelmien kehittymistä. Eriytyisen kiinnostavaksi se on osoittautunut ns. siirtymätalousmaissa, joissa varsin lyhyen ajan kuluessa pystytään seuraamaan erilaisten järjestelmien toimivuutta. Lopputuloksena saadaan toivotavasti uusia ajatuksia myös ns. vanhojen sivistyneiden järjestelmien vannoutuneille puolustajille.

Kansainvälisissä keskusteluissa törmää useimmin kysymykseen siitä, onko saksalais-, ranskalais- vai englantilais-pohjainen katasterijärjestelmä toimivin. Sekä heti seuraavaksi, onko yksityis- vai julkissektorin hoitama katasterijärjestelmä toista parempi? Luonnollisesti yksiselitteisiä vastauksia ei ole olemassa, järjestelmän soveltuvuus on pikemminkin riippuvainen kunkin maan hallintohistoriasta, katasterijärjestelmän perinteestä sekä kulloisenkin ajan poliittisista virtauksista. Ilmeinen kansainvälinen suuntaus toki tällä hetkellä on kohti yksityissektorin voimistamista. Näin sekä uusien järjestelmien valinnassa että perinteisissä maissa. Muun muassa Norja on yksityistämässä kiinteistötoimituksia ja –mielenkiintoista sinänsä – samalla siirtämässä lainhuudatukset tuomioistuimilta maanmittauslaitokselle. Yksityissek-

torin voimistumisen rinnalla on kuitenkin hyvin helposti osoitettavissa hienosti toimivia julkisperäisiä järjestelmiä, esimerkiksi Suomessa ja Ruotsissa. Meidän tulisi vain pitää suurempaa ääntä järjestelmämme hyvistä puolista.

Hyvin toteutettuna katasterijärjestelmä voi olla toimiva, on se uskottu sitten julkisen tai yksityisen sektorin vastuulle. Ratkaisevammaksi onkin muodostumassa kysymys siitä, minkä tasoihin järjestelmiin yhteiskunnilla on kansainvälisesti varaa.

Edellä oleva *public-private*-keskustelu ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö koskee mitä suurimmassa määrin myös maanpolitiikkaa, maankäytön suunnittelua sekä koko teknistä sektoria.

Varoituksen kellon pitäisi vähitellen soida. Tällä hetkellä näyttää siltä, että etenkin pääkaupunkiseudun ja muiden kasvukeskusten – yhteiskunnan ns. moottoreiden – talous on alkanut pahasti piiputtaa. On pelättävissä, että astumme samaan sudenkuoppaan kuin 1990-luvun lamavuosina. Ei ole varaa suunnitella ja toteuttaa, investoinnit jäävät minimiin, tonttipula uhkaa ja asuntojen hinnat karkaavat pilviin. Tässä kansainväliset esimerkit ovat varsin pelottavia.

Vaikka Suomessa pääkaupunkiseudun asuntojen hinnat ovat olleet pitkään hyvässä nousussa, ei meillä kuitenkaan olla vielä *vapaan kilpailun* kautta edes samassa tilanteessa kuin esimerkiksi Kööpenhaminassa, jossa asuinhuoneistojen hinnat ovat nousseet reilussa neljässä vuodessa noin 50 prosenttia, puhumattakaan Dublinista tai Lontoosta, jossa perheasunto kohtuullisella alueella maksaa vaatimattomasti lähes miljoonan – ei vanhaa markkaa vaan euroa. Sosiaalisesta asuntopolitiikasta ei näillä markkinoilla ja kiinteistöhinnoilla ole juuri puhetta.

Mitä tällainen kehitys sitten aiheuttaa yhdyskuntarakenteelle ja kokonaiskustannuksille, onkin toisesta jatkokerptomuksesta. Lontoon liikenneuhkia yritetään ratkaista alueellisilla tulleilla ja maksuilla. Odotettavaa on, että niiden vaikutus jää kuitenkin pieneksi, kun julkisen (raide)liikenteen rakenteista ei ole samaan aikaan huolehdittu.

Minua jaksaa yhä ihmetyttää Suomessa jatkuvasti vellova keskustelu julkisen sektorin kustannuksista ja tehottomuudesta. Kansainvälisesti Suomea ja pohjoismaita on pidetty sosiaaliturvan alueella johtavina maina. Kun kuitenkin vertailee julkisen sektorin kokoa, palvelujen kustannuksia sekä kansalaisten saamia palveluja, on ns. pohjoismainen hyvinvointivaltio kokenut kovia. Tanskassa 1980-luvulla sekä Ruotsissa ja Suomessa 1990-luvun kuluessa. Meillä ei enää voida kehuskella muuta Eurooppaa paremmilla sosiaalietuuksilla. Välillä on varsin vaikeaa nähdä, mitä maailman korkeimpiin yltävä verorasitus antaa vastikkeeksi.

Toisaalta palvelujen tuotanto- ja laatukskiarvot eivät liioin kerro, että suomalainen palvelujärjestelmä olisi tehottomampi – tuskin paljon tehokkaampikaan – kuin eurooppalaiset kilpailijamme. Koulutukseen Suomi panostaa useimpia muita maita enemmän ja oppimistulokset kestävät tiukimmankin kansainvälisen vertailun. Eräillä erityisaloilla kuten musiikkikoulutuksessa ulkomaalaiset käyvät kateudesta harmaanvihreiksi.

Missä sitten on vika? Ilmeisesti huoltosuhde Suomessa on jo nykyisin useita kilpailijamaita huonompi, suomalaiset jäävät eläkkeelle varhemmin ja valmistuvat ammattiin myöhemmin. Sama tilanne on myös muissa pohjoismaissa – valmistuminen ja pysyvän työpaikan etsiminen alkaa esimerkiksi Tanskassa vas-

UUSI HALLITUS ALOITTI MÜNCHENISSÄ

— Alueellinen konferenssi Marrakeshissa

ta kolmissakymmenissä – paljon aiempaa myöhemmin.

Missä sitten on ero Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä? Asenteissa. Tanskalaisetkin keskustelevat verojen leikkaamisesta, mutta samaan aikaan palveluista ollaan kuitenkin valmiita maksamaan. Iloisia veronmaksajia löytyy Ruotsista ja Tanskasta huomattavasti Suomea enemmän.

Merkittävä ero löytyy myös valtion ja kuntien suhteesta. Esimerkiksi Tanskassa kunnilla on suora verotusoikeus eikä maassa harjoiteta Suomen kaltaista aluepolitiikkaa. Pääkaupunkiseudun pahenevat talousongelmat tulevat tuomaan muassaan mielenkiintoisia jälkiseuraamuksia – näissä talkoissa koko maa tulee ilmeisesti olemaan mukana.

FIG:n uusi hallitus piti kokouksen tammikuun alussa Münchenissä, jossa se nautti Baijerin pääministerin tarjoaman lounaan saksalaistyyppisessä bierstubessa. Maa- ja metsätalousministeriön edustajana Maximillian Geierhos ja talousministeriön edustajana Prof. Josef Frankenberger.

FIG:n uuden saksalaisen hallituksen toiminta käynnistyi tammikuun alussa Münchenissä pidetyllä kokouksella. Kokous pidettiin Baijerin maanmittausviraston (*Bayerischen Landesvermessungsamt*) tiloissa, jossa prof. **Güntner Nagelin** johdolla tutustuttiin myös laitoksen toimintaan sekä museoon ja sen ”karttakokoelmaan” – maailman suurimpaan karttakivien varastoon, joille koko Baijeri oli piirrettyä peruskartan litografisen painatuksen aikana.

Saksan FIG-isännöiden kunniaksi Baijerin pääministeri tarjosi FIG:n hallitukselle illalliset, joiden käytännön isännöidystä vastasivat **Maximillian Geierhos** maa- ja metsätalousministeriöstä sekä prof. **Josef Frankenberger** talousministeriöstä.

Itse hallituksen kokous keskittyi pitkälti 125-vuotisjuhlien ja Pariisin vuosi-

kokouksen järjestelyihin ja asialistoihin. Kokous oli samalla ensimmäinen, jossa koko uusi hallitus oli täysimääräisenä paikalla. Viimeisimmäksi nimitetty varapresidentti **Bettina Petzold** on samalla ensimmäinen naispuolinen FIG:n varapresidentti. Toki naisia on hallituksessa nähty aiemminkin, kuten **Mary Clawson** kongressijohtajana Washingtonissa.

Uudella hallituksella on aiempaa huomattavasti paremmat edellytykset FIG:n toiminnan kehittämiseen, sillä yleensä uusi hallitus on aloittanut varsinkin taloudellisesti tyhjältä pöydältä. Amerikkalaisten jäljiltä FIG:n käytettävissä olevat kassavarat olivat vuodenvaihteessa lähes 250 000 euroa. Näitä toki tarvitaan, kun pysyvän toimiston perustamisen yhteydessä saatu ylimääräinen avustus lakkaa vuoden 2003 lopussa. Valitettavasti FIG:n talous on yhä edelleen lii-

MARKKU VILLIKKA
markku.villikka@fig.net